

אביב 2013

היבטים סיעודיים במצבי חולי
290.3146
קורס משולב בן 2 נקודות זכות
התכנית הגנרית, שנה ג' תשע"ג-סמסטר ב'

מרכזות ההוראה:

דר' שרה שחף; PhD; RN; sshachaf@univ.haifa.ac.il

הגב' קרול רביד; RN; MA; crauid@univ.haifa.ac.il

בקורס זה יינתנו שתי יחידות השמות דגש על היבטים סיעודיים בשני תחומים מרכזיים: בריאות הנפש ובריאות האשה. פרוט התכנים ניתן בהמשך.

דרכי הערכה: מבחן מסכם המזלב את שני התחומים, ומבוסס על חומר ההרצאות, חומר הקריאה וחומר ההרצאות המקוונות.

ציון עובר 65.

1. היבטים סיעודיים בתחום בריאות הנפש ופסיכיאטריה מרצה: איה ארבל, RN; MA

שעות קבלה: בתיאום מראש

כתובת מייל: a_arbel@rambam.health.gov.il

מועדי הקורס: סמסטר ב', שבעה מפגשים ביום א' באוניברסיטה בין השעות 08:30-10:00

הלל התאריכים: 10.3.13; 17.3.13; 7.4.13; 14.4.13; 21.4.13; 28.4.13; 5.5.13

רקע:

הקורס יעסוק בתמורות שחלו בשנים האחרונות בטיפול בנפגעי הנפש. יושם דגש על מקומה של האחות בטיפול ובניהול הטיפול בהפרעות נפשיות וילמדו עקרונות של מניעה, אומדן, תכנון והתערבות בפרט ובמשפחתו במצבים פסיכיאטריים שונים, על פני הרצף אשפוז קהילה.

מטרות הקורס:

1. פיתוח תפיסת עולם כוללנית הנשענת על הבנה ביו פסיכו סוציאלית של הפרעות נפשיות ומתייחסת למכלול צרכיו של האדם הסובל מבעיות נפשיות
2. פיתוח עמדה אמפטית כלפי נפגעי הנפש
3. חשיפה לגישות טיפוליות מקובלות
4. הקניית ידע בשיטות טיפול סיעוד במצבים פסיכיאטריים שונים
5. הקניית ידע בנוגע לזכויות נפגעי הנפש ולהיבטים חוקיים בטיפול בנפגעי הנפש

תכני הקורס:

1. מושג הנורמה בפסיכיאטריה
2. מחלת הנפש בראי ההיסטוריה
3. הבדיקה הפסיכיאטרית - אומדן סטטוס מנטאלי
4. הטיפול הסיעודי במצבים פסיכיאטריים נבחרים
5. שיקום נפגעי נפש
6. מודלים נבחרים לטיפול בהפרעות נפשיות
7. מצבי חירום בפסיכיאטריה
8. פסיכופרמקולוגיה וטיפול בנזעי חשמל- השלכות סיעודיות
9. החוק לטיפול בחולי- נפש, ותקנותיו.

רשימה ביבליוגרפית:

- אליצור, א. טיאנו, ש. מוניץ, ח. ונימן, מ. (2010) פרקים נבחרים בפסיכיאטריה. מהדורה חמישית, עורך, חנן מוניץ. תל אביב: פפירוס.
  - פרק 3: מושג הנורמה בפסיכיאטריה, עמ' 87-90
  - פרק 4: פסיכופתולוגיה, עמ' 93-109
  - פרק 5: הבדיקה הפסיכיאטרית של החולה ומשפחתו, עמ' 111-130
  - פרק 6: סיווג המחלות בפסיכיאטריה ועקרונותיו, עמ' 133-142
  - פרק 7: תסמונות פסיכואורגניות, עמ' 147-155
  - פרק 22: מצבי חירום בפסיכיאטריה, עמ' 449-458
  - פרק 26: הטיפולים הביולוגיים בפסיכיאטריה, עמ' 587-610
  - פרק 33: היבטים משפטיים של הטיפול בחולי הנפש, עמ' 721-729
- חטיב א. (1998). המעבר מאוריינטציה של טיפול אחזקתי לאוריינטציה של שיקום פעיל, מתוך מ. שניידמן, (עורך), התאמת המפרשים לכיוון הרוח: המרכז לבריאות הנפש על סף שנות ה-2000, עמ' 75-80 חיפה
- טוקר, ד. וגנר, ע. הראל, ת. שפיר-ברוק, נ. (1995) מודל אינטגרטיבי לעבודה עם משפחות של חולי נפש, "שיחות" כרך י' (1), עמ' 5-12
- שצמן ח. וכץ ג. (1999). סיעוד חולה הנפש. דיונון: אוניברסיטת תל אביב.
  - עמ' 33-55, עמ' 92-152, עמ' 184-197, עמ' 201-257, עמ' 279-301
- Bauml, J. Frobose, T. Kraemer, S. Rentrop, M & Pitschel-Walz, G (2006)
- Psychoeducation: A Basic Psychotherapeutic Intervention for Patients with Schizophrenia and Their Families. **Schizophrenia Bulletin** vol. 32 no. S1 pp. S1-S9,
- Kerch, A.M. (2012) Lippincott's Nursing Drug Guide. Lippincott Williams & Wilkins, New-York
- Mueser, K. Meyer, S, M. Penn, D, L. Clancy, R. Clancy D, M. & Slayers M, P (2008) The Illness Management and Recovery Program: Rationale, Development, and Preliminary Findings, **Schizophrenia Bulletin** vol. 32 no. S1 pp. S32-S43
- Rössler, W. (2006). Psychiatric rehabilitation today: An overview. **World Psychiatry**, **5:3**, 151-157.
- Townsend, M. C. (2012) Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice, Davis Company 7th ed.

פרות מומלצות:

1. גופמן, א. (תרגום 2006) על מאפייני המוסדות הטוטליים, עריכה מדעית: אורי רם, תל אביב: רסלינג.
2. לאינג, ר.ד (תרגום, תשל"ח 1977). האני החצוי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.
3. פוקו, מ. (1986) תולדות השיגעון בעידן התבונה. ירושלים: כתר.
4. Rosenhan, D. (1973) on being sane in insane places. *Science*, 179, 250-258

2. היבטים סיעודיים בתחום בריאות האישה המרצה : מינדי לוי, מיילדת MA ;RN

mindwife@gmail.com

שעות קבלה בתיאום מראש.

רקע

קורס זה יעמיק בסוגיות בבריאות האישה במעגל החיים מנקודת מבט של מקצוע הסייעוד בכלל והמיילדות בפרט. הקורס הוא בן 12 שעות אקדמיות הניתנות באופן פרונטאלי בכיתה במהלך שלושה מפגשים בני ארבע שעות כל אחד. בנוסף- 4 יחידות קורס מתוקשב ללמידה עצמית.

המפגשים יתקיימו בתאריכים: 2.6.13; 9.6.13; 16.6.13 בין השעות 8.30 – 11.45

ראו פירוט התכנים בהמשך.

דרישות קדם: אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת הרבייה, לימודי מיילדות וגניקולוגיה במצבי חולי

חובות התלמיד/ה: השתתפות בשיעורים, קריאת ביבליוגרפיה, לימוד חומר ההרצאות המתוקשבות

חומר קריאה:

- גולן, א. (1998), מיילדות, גניקולוגיה ורבייה, אוניברסיטת ת"א
- שנקר & אלחלל (1998). הריון, היולדת והלידה, הוצאת גרפית, ירושלים.
- London, Ladewig & Davidson (2008) Olds' maternal- newborn nursing & women's health across the lifespan 8th ed. New Jersey: Prentice Hall

להלן פירוט התכנים:

א. תוכנית הלימודים הפרונטאליים

תאריך ושעה	נושאים
מפגש ראשון 2.6.13 08:30-11.45	1. מבוא לבריאות האישה והיכרות עם תוכנית השיעורים 2. משמעות הריון, לידה ואימהות בחיי נשים. אבדנים הקשורים לפריון 3. היריון מחצית ראשונה, מהפריה ועד אבחון ומעקב
מפגש שלישי 9.6.13 08:30-11.45	1. שינויים פיזיולוגיים בהריון, בדיקות מעקב במחצית השנייה והטיפול הסיעודי באישה בהריון בסיכון 2. לידה פיזיולוגית: הורמונים, שלבי הלידה, כאב בלידה, התערבויות, לידות בסיכון
מפגש שלישי 16.6.13 08:30-11.45	1. היילוד הבריא 2. משכב הלידה: שינויים פיזיולוגיים ונפשיים 3. הנקה: יתרונות, מצבים תקינים, בעיות שכיחות 4. תזונה לאם ולילוד, בדיקה גניקולוגית, הכנסת ספקולום, דימומים ומשמעותם, מנופאוזה

ב. קורס מתוקשב הכולל את היחידות הבאות: (ניתן על ידי הגב' גומר בן משה)

א. שיעור 1 הריון

- סיבוכים בשליש השני והשלישי להריון: שליית פתח והיפרדות שלייה- גורמי סיכון, סימנים, גישות ושיטות טיפול, תפקיד האח/ות
- סיעוד האישה עם טרומבופיליה בהריון

ב. שיעור 2: לידה

- לידה מוקדמת: קבוצות סיכון, מניעה, גישות טיפול
- שיכון כאבים בלידה: שיטות קונבנציונאליות וגישות הוליסטיות
- השלב השלישי ללידה: דימומים לאחר לידה, שלייה נעוצה

ג. הרצאה 3: משכב הלידה:

- קשרי הורים- ילודים (Attachment, Bonding)
- Post partum blues, depression- שכיחות, איתור, טיפול
- הפרעות בפריון וסיעוד הזוג הסובל מאי פריון

ד. הרצאה 4: גניקולוגיה:

- תכנון משפחה ואמצעי מניעה
- הציר ההורמונאלי, ביוץ, וסת והפרעות בציר ההורמונאלי